

Marin Bachvarov

Katedra Geografii Miast i Turyzmu
Uniwersytet Łódzki
90-142 Łódź, ul. Kopcińskiego 31
bachvar@geo.uni.lodz.pl

MIĘDZYNARODOWE ZRZESZENIE „ATLAS”

Organizacja ta powstała 13 lat temu z inicjatywy kilku młodych specjalistów z uniwersytetów brytyjskich i holenderskich. Założyli oni ATLAS – Association for Tourism and Leisure Education (zrzeszenie uczelni z zakresu turystyki i rekreacji), jako spółkę niekomercyjną według prawa holenderskiego. Siedzibą zrzeszenia w okresie 1990–2000 był katolicki uniwersytet w Tilburgu. Wkrótce okazało się, że zrzeszone uczelnie – na początku istnienia UE (Europa dwunastki) – obejmują przeważnie szkoły zawodowe i wyższe uczelnie z programami studiów licencjackich i magisterskich w dziedzinie turystyki. Są dwa typy członkostwa – instytucjonalne i indywidualne osób fizycznych. W lutym 2003 r. ATLAS liczył 287 członków z 61 krajów. Roczna opłata za członkostwo wynosi 200 euro dla członków z państw UE i innych krajów rozwiniętych, a dla reszty członków – 100 euro. Budżet ATLAS na rok 2002/2003 wynosi nieco ponad 40 000 euro.

Celami działalności zrzeszenia są:

1. Promocja nauczania w zakresie turystyki, rekreacji i pokrewnych dziedzin.
2. Wymiana doświadczeń akademickich między instytucjami członkowskimi.
3. Nawiązanie kontaktów między jednostkami zrzeszonymi w celu doskonalenia kształcenia kadr, unowocześniania treści zajęć dydaktycznych i wzajemnego uznawania wykładanych przedmiotów (uznawanie tzw. kredytów przyznawanych poszczególnym przedmiotom).

INTERNATIONAL ‘ATLAS’ ASSOCIATION

The Association for Tourism and Leisure Education was established 13 years ago by a few young specialists from British and Dutch universities as a non-commercial company under Dutch law. From 1990 to 2000 it was based at the Catholic University in Tilburg. The universities and other institutions of higher education joining from the European Union of that time (12 countries) included universities running BA and MA courses on tourism. There are two types of membership: institutional and individual. In February 2003 ‘ATLAS’ consisted of 287 members from 61 countries. The yearly membership fee is 200 euros for those from the EU and other developed countries, and 100 euros for remaining members. The budget for 2002/2003 slightly exceeded 40 000 euros.

The aims of the association are:

1. The promotion of education in tourism, recreation and similar areas.
2. The exchange academic experience among member institutions.
3. Maintaining contact between members in order to improve academic staff development.
4. Upgrading teaching and accepting syllabuses taught by others (accepting credits given to individual subjects).
5. Supporting international research, a step towards creating international teaching syllabuses.

4. Wsparcie międzynarodowych badań, co nawiązuje do stworzenia międzynarodowych programów dydaktycznych.

ATLAS promuje łączność między zrzeszonymi instytucjami przez organizowanie regularnych spotkań, publikacje i wymianę informacji. Wśród głównych kierunków i form działalności przyjętych przez zgromadzenie ogólne w latach 2002 i 2003 są:

1. Zwoływanie konferencji na tematy związane z edukacją i badaniami w dziedzinie turystyki i rekreacji.

2. Usługi informacyjne i publikacje, łącznie z prowadzeniem strony i portalu internetowego do dyspozycji członków; co roku jest wydawany informator programów nauczania w zrzeszonych uczelniach, a także roczniki ATLAS.

3. Tworzenie i koordynowanie aplikacji programów nauczania w ramach programu SOCRATES.

4. Organizowanie międzynarodowych szkoleń, takich jak Uniwersytet Zimowy w Europie i Kurs Letni w Azji.

5. Organizowanie i udział w międzynarodowych projektach badawczych. Przykładowo można tu wymienić projekty odnośnie do turystyki zrównoważonej, turystyce kulturowej i stosowaniu technologii informatycznych w turystyce.

6. Publikacje raportów i wyników badań. Seria publikacji ATLAS osiągnęła w 2003 r. 23 pozycje książkowe.

Członkowie ATLAS-u mogą zakładać grupy badawcze związane ze specyfiką kształcenia i zainteresowaniami badawczymi tematycznie, lub według wybranych przez siebie obszarów geograficznych. Grupy te organizują spotkania i wydają publikacje związane ze swoimi zainteresowaniami. Ubiegają się o granty badawcze z różnych programów europejskich, krajowych oraz uczelnianych, i w taki sposób uzyskują pieniądze na prowadzenie badań. Należy tu zaznaczyć, że od kilku lat ATLAS nie jest dotowany przez programy UE, jednak projekty badawcze członków zrzeszenia (grup roboczych) właściwie opierają się na wsparciu finansowym z zewnątrz (z programów UE, z grantów badawczych krajowych lub poszczególnych uczelni). Obecnie w ramach ATLAS-u funkcjonuje pięć grup roboczych (badawczych): Turystyki Kulturowej, Turystyka z Plecakami, Gastronomii w Obiektach Turystycznych, Polityki Turystycznej, Informatyka w Turystyce.

'ATLAS' promotes cooperation between members through regular meetings, publications and information exchange. The main forms of activity, formally established by the General Assembly in 2002 and 2003, were as follows:

1. Organizing conferences on education and research in tourism and recreation.

2. Information service and publications, including an internet website and portal for use by the members; every year an information brochure is published concerning teaching syllabuses at member universities, as well as 'ATLAS' yearbooks.

3. Creating and coordinating new introducing syllabuses as part of the SOCRATES programme.

4. Organizing international training, such as a 'Winter School' in Europe and Summer School in Asia.

5. Organizing and participating in international research projects such as sustainable tourism, cultural tourism and the use of computer technology in tourism.

6. Publishing reports and study results – there were 23 'ATLAS' publications in 2003.

'ATLAS' members can set up research groups dealing with the special type of education according to topics or geographical areas which organize meetings and publish articles related to their interests. They apply for grants from different European, national or university programmes, and in this way they gain money for research. It should be noticed here that for several years 'ATLAS' has not been subsidized by EU programmes, but research projects in fact still depend on financial support from outside sources (EU programmes, national research grants or individual universities). At present 'ATLAS' consists of five working/research groups: Cultural Tourism, Back-packers Group, Catering in Tourism, Tourist Policy, Computers in Tourism.

The benefits in 'ATLAS' membership are as follows:

a) members regularly receive information and announcements regarding research projects, conferences, seminars and other activities, as well as lists of publications;

b) access to internet portal and to discussion groups;

Korzyści płynące z członkostwa w ATLAS-ie?

a) członkowie zrzeszenia ATLAS regularnie otrzymują informacje i ogłoszenia związane z projektami badawczymi, konferencjami i seminariami i inną działalnością, a także wykazy publikacji;

b) dostęp do portalu internetowego ATLAS i do grup dyskusyjnych;

c) udział w grupach roboczych (w projektach badawczych);

d) udział w rocznej konferencji, co pozwala na kontakt z innymi członkami i na tworzenie różnorodnych sieci współpracy;

e) członkowie ATLAS są promowani w roczniku i informatorze zrzeszenia, co pozwala na rozpowszechnienie informacji o uczelniach i możliwość bezpośredniego kontaktowania studentów i wykładowców przez Internet.

Aktualnie siedziba ATLAS jest w holenderskim mieście Arnhem: (+31) (0)26 445 26 99, fax (31) (0)26 445 29 32, strona www.atlas-euro.org, adres e-mail: admin@atlas-euro.org

Od roku 1993 do organizacji dołączają uczelnie z Europy Środkowej i Wschodniej. Najwięcej członków z tej części Europy pochodzi z Polski, gdzie w Kazimierzu Dolnym w roku 1995 odbyła się bardzo udana konferencja na temat edukacji turystycznej, w której z Polski wzięli udział przedstawiciele Uniwersytetów: Łódzkiego i Jagiellońskiego, Wyższej Szkoły Handlowej z Warszawy oraz AWF z Wrocławia i Gdańska, a także reprezentanci instytucji rządowych i branżowych. Na tej konferencji dołączyło do ATLAS-u kilka uczelni węgierskich, rumuńskich, bułgarskich i słoweńskich. Od 1999 r. w pracach tego stowarzyszenia biorą udział także uczelnie z Rosji.

Następnego roku, znowu w Kazimierzu Dolnym, zorganizowano po raz pierwszy Uniwersytet Zimowy – 2-tygodniowe szkolenie słuchaczy z kilku krajów środkowoeuropejskich, na które zaproszono lektorów z Polski, Węgier, Holandii i Wielkiej Brytanii.

Na czele ATLAS-u stoi 15-osobowa egzekutywa, z koordynatorem, wybierana przez Zgromadzenie Ogólne. Przedstawicielem Polski jest obecnie prof. B. Marciszewska z AWF w Gdańsku. Prace bieżące i rutynowe związane z realizacją zadań stowarzyszenia są wykonywane przez 3-osobowy sekretariat pracujący w ramach kontraktu.

Założycielem ATLAS-u i jego koordynatorem w okresie 1990–2002 był dr Greg Richards z Uni-

c) participation in research groups (in research projects);

d) participation in the annual conference, which guarantees contact with other members and creates opportunities for cooperation;

e) members are promoted in the Association's yearbook and information brochure, which makes it possible to spread information about universities, to contact students with teachers directly, through the internet.

At present the organization is based in the Dutch town of Arnhem: (+31) (0) 26 445 26 99, fax (31) (0) 26 445 29 32, www.atlas-euro.org, e-mail address: admin@atlas-euro.org.

Since 1993 the organization has been joined by universities from Central and Eastern Europe. Most members from this part of Europe come from Poland where in Kazimierz Dolny in 1995 a very successful conference was held on tourist education. Polish participants were the University of Łódź and the University of Warsaw, the Higher School of Commerce in Warsaw and Academies of Physical Education from Wrocław and Gdańsk, as well as government and professional institutions. During this conference 'ATLAS' was joined by several Hungarian, Romanian, Bulgarian and Slovenian universities. Since 1999 Russian universities have also participated in the association's work.

The following year, again in Kazimierz Dolny, the first 'Winter School' was organized – a two-week training course for participants from several Central European countries. Lectures were given by speakers from Poland, Hungary, the Netherlands and Great Britain.

'ATLAS' is run by an executive group of 15, including a coordinator elected by the General Assembly. The Polish representative is at present Prof. Marciszewska from the Academy of Physical Education in Gdańsk. The routine work connected with the association's objectives is done by three secretaries working on contract.

The founder of 'ATLAS' and its coordinator from 1990 to 2002 was Dr Greg Richards from the University of Tilburg, and at present from the University of Barcelona. Since 2002 the coordinator has been another Englishman, Dr John Swar-

wersytetu w Tilburgu, a obecnie z Uniwersytetu w Barcelonie. Od 2002 r. koordynatorem jest kolejny Anglik – dr John Swarbrook z Uniwersytetu w Sheffield. Zarówno Richards, jak i Swarbrook są z wykształcenia geografami, jednak ich działalność, zgodnie z ideą zrzeszenia, opiera się na współpracy interdyscyplinarnej. Dużą rolę w ATLAS-ie odgrywają socjologowie, psycholodzy, ekonomiści, lingwiści, specjaliści ds. wychowania, w tym wychowania fizycznego, informatycy itd.

Co roku zwołuje się oficjalną konferencję członków zrzeszenia, poświęconą różnym wcześniej ustalonym zagadnieniom naukowym i praktycznym związanym z turystyką i kształceniem kadr. W ramach konferencji odbywa się zgromadzenie ogólne członków, podczas którego przedstawiany jest raport koordynatora i skarbnika, a także są uchwalane, po dyskusji i głosowaniu, wytyczne na następne lata. Cała konferencja ma charakter otwarty i twórczy, a dyskusja jest elementem tak ważnym jak samo wygłoszenie referatów. Oprócz podstawowej konferencji, co roku ATLAS anonsuje i współorganizuje jeszcze co najmniej kilka spotkań naukowo-praktycznych, w tym również szkolenia młodych kadr. W roku 2002 oficjalna konferencja odbyła się w Estoril (Portugalia) na temat zrównoważonego rozwoju, w 2003 r. – w Leeuwarden (Holandia), gdzie dyskutowano relacje jakości życia z turystyką, a w 2004 r. konferencja roczna zaplanowana jest (4–6 kwietnia) w Neapolu i poświęcona będzie tworzeniu sieci partnerskich dla rozwoju i lepszego zarządzania turystyką.

Można śmiało powiedzieć, że mimo wątego zaplecza organizacyjnego i finansowego grupie młodych entuzjastów skupionych wokół G. Richardsa udało się stworzyć dynamicznie rozwijającą się sieć naukowo-edukacyjną, która wypracowała sobie autorytet w środowiskach związanych z turystyką. ATLAS jest fenomenem, który już wszedł w wiek dojrzały.

Od kilku lat stowarzyszenie wyszło poza granice Europy; powstały ATLAS Azja-Pacyfik i ATLAS Afryka, które na początku były filiami, od niedawna istnieje ATLAS Ameryka Łacińska, a w czerwcu roku 2003, na rocznej konferencji w Leeuwarden, kilku przedstawicieli uczelni z USA i Kanady zainaugurowało ATLAS Ameryka Północna. Koordynator zapowiedział również ukonstytuowanie ATLAS Europa. W ten sposób ATLAS staje się globalną federacją o nazwie

brook from the University of Sheffield. Both Richards and Swarbrook are geographers, but their activity, consistent with the ideas of the association, is based on interdisciplinary cooperation. Important roles are played by sociologists, psychologists, economists, linguists, education specialists including physical education, computer programmers, etc.

Every year an official conference is called, devoted to different, academic and practical problems connected with tourism and professional development selected earlier. During the conference the General Assembly takes place, when the coordinator's and treasurer's reports are presented and, following discussion and voting, decisions are taken for the next year. The whole conference is creative, and discussion is as important as giving talks. Apart from the conference, every year 'ATLAS' announces and organizes several academic and practical meetings, including training for new academic teachers. In 2002 the official conference was held in Estoril (Portugal) and concerned balanced development, in 2003 – in Leeuwarden (the Netherlands) where the 'Quality of Life in leisure and tourism' was discussed, and in 2004 – the conference is scheduled to take place in Naples (4th–6th April) and will be devoted to the creation of partnership networks for the development and better management of tourism.

It can be said that despite modest organizational and financial resources, the group of young enthusiasts gathered around Richards has managed to create a dynamically developing academic-educational network, highly regarded in circles dealing with tourism. 'ATLAS' is a phenomenon which has already entered maturity.

The association has expanded beyond Europe; 'ATLAS' Asia-Pacific and 'ATLAS' Africa have been set up (formerly branches only), ATLAS Latin America has been in operation for some time, and in June 2003, at the annual conference in Leeuwarden, several representatives of American and Canadian universities initiated 'ATLAS' North America. The coordinator also announced the formation of 'ATLAS' Europe in the near future. In this way 'ATLAS' is becoming a global federation

ATLAS World – luźno związanych organizacji opartych na makroregionach geograficznych.

ATLAS nie jest zrzeszeniem komercyjnym. Do tej pory zasoby finansowe pochodziły z dwóch źródeł: roczna opłata za członkostwo i pomoc finansowa z programów europejskich PHARE, ERASMUS i SOCRATES. Od 2–3 lat ATLAS nie jest dotowany bezpośrednio przez UE. Projekty grup roboczych działających w ramach zrzeszenia są wspierane finansowo przez różne programy pomocowe.

Stworzenie otwartych i elastycznych grup roboczych jest najważniejszą cechą działalności zrzeszenia w ostatnich latach. Dzięki temu powstały monografie opublikowane w języku angielskim, np. dwa tomy poświęcone edukacji w turystyce, tom dotyczący specyfiki turystyki kulturowej ze studiami przypadków, wyniki badań mobilności zatrudnionych w turystyce w krajach UE, monografia o wzajemnym powiązaniu między rzemiosłem i turystyką, tom dotyczący turystyki zrównoważonej w kilku regionach itd.

Doświadczenia zdobyte w ramach ATLAS-u przyczyniły się w dużym stopniu do powstania wielu podręczników, monografii i ważnych artykułów naukowych takich autorów, jak: J. Swarbrook, L. Puczko, G. Richards, R. Holloway, D. Hall, D. Airey, M. Hall, D. Buhalis, M. Augustyn, T. Toivonen i wielu innych.

Ostatnio obserwuje się tendencję publikowania w Roczniku ATLAS-u artykułów naukowych i stosowanych nie tylko w języku angielskim, ale również w hiszpańskim, portugalskim, francuskim i niemieckim¹.

called 'ATLAS' World – a group of loosely associated organizations based on geographical macro-regions.

'ATLAS' is not a commercial association. So far the financial resources have come from two sources: the yearly membership fee and financial help from the European programmes PHARE, ERASMUS and SOCRATES. For 2–3 years 'ATLAS' has not been subsidized directly by the EU. The projects by the research groups operating within the association are financially supported by a variety of support programmes.

The creation of open and flexible research groups has been the most important part of the association's activity in recent years. It has resulted in monographs published in English, e.g. two volumes devoted to education in tourism, a volume concerning the special character of culture tourism with case studies included, the results of research into the international mobility of those in tourism employment in EU countries, a monograph about the mutual relation between the craft industry and tourism, a volume on sustainable tourism in several regions, etc.

Experience gained in 'ATLAS' was crucial for writing many textbooks, monographs and important papers by authors such as Swarbrook, Puczko, Richards, Holloway, Hall D., Airey, Hall M., Buhalis, Augustyn, Toivonen, and many others.

Recently academic and applied papers appearing in the 'ATLAS' Yearbook have been published not only in English, but also in Portuguese, French and German.¹

PRZYPIS

¹ Więcej informacji o działalności organizacji znaleźć można w: 'ATLAS' Yearbook 2000, 2001, 2002, ed. G. Richards, J. Swarbrook and L. Onderwater, Univ. of Tilburg Press; 'ATLAS' Handbook 2000, 2002, eds. G. Richards, L. Onderwater, Univ. of Tilburg Press; Visions of Sustainability: 'ATLAS' Reflections, November 2002, eds. G. Richards and L. Onderwater, Tilburg University Press; What is 'ATLAS'? 2001, Including list of 'ATLAS' publication series; 'ATLAS' publication series, Univ. of Tilburg Press.

NOTE

¹ More information in: 'ATLAS' Yearbook 2000, 2001, 2002, ed. G. Richards, J. Swarbrook and L. Onderwater, Univ. of Tilburg Press; 'ATLAS' Handbook 2000, 2002, eds. G. Richards, L. Onderwater, Univ. of Tilburg Press; Visions of Sustainability: 'ATLAS' Reflections, November 2002, eds. G. Richards and L. Onderwater, Tilburg University Press; What is 'ATLAS'? 2001, Including list of 'ATLAS' publication series; 'ATLAS' publication series, Univ. of Tilburg Press.